

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Cap. 14. Circa depositionem post denunciationes gerendam ab iis, qui
impedimentum aliquod inesse dignouerint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

Seçt. II. Dubia, De Consensu Clandest. 113

614 Non solum est mortale prima vice consummare, sed & deinceps qualibet copula mortalis est. Quia eadem proflus militat præcepti ratio: imminet enim fornicationis periculum, cum nondum adhibita sit diligentia ab Ecclesia præscripta, ut facilius impedimenta detegantur. Ità Sanchez num. 5. Basil. lib. 10. cap. 4. num. 2. Coninch. d. 17. num. 58. Nauar. sum. capite 12. numero 38. Palaus d. 2. pun-cto 13. §. 5. num. 6. Trullench. lib. 7. cap. 6. dub. 8. num. 4. Leander tract. 9. d. 7. qu. 70. citans Bonaciam.

615 Fateor, me nullam differentie rationem inter primam copulam, & subsequentes inuenire. Quia ratio differentie à contrariis assignata non est similis. Nam ieiunium indiuisibile est, nec commodam patitur diuisionem, cum eius substantia in vnica comestione consistat: quare ea facta, deinceps obseruari nequit: at præceptum non consummandi matrimonium est diuisibile sicut præceptum abstinendi à carnibus; in qualibet enim copula eadem Tridentini ratio militat. Quemadmodum castitatis voto illegatus, peccat qualibet vice petendo: non autem ieiunij voto adstrictus delinqueret qualibet vice comedendo, sed prima solummodo.

DVBIVM CXLII.

An dum Matrimonium initur sine denunciationibus præmissis ex Ordinarij licentia, sed ante consummationem præmittendis: si coniuges nolunt, coniugio inito, denunciations generare, nec matrimonium consummare: delinquant, hoc in casu lethaliter, diu differendo.

616 Lethaliter delinquant, si alter coniux publicari petat, nisi per breue tempus differantur. Quia dilatis denunciationibus, non tam facile referabuntur si quæ adsint impedimenta, & plura possunt animæ incommoda, ut incontinentiæ periculum, obuenire. Sic Nauar. cap. 16. num. 38. Ludouic. Lopez part. 1. instruct. cap. 87. §. 7. Manu. cap. 222. de matrimon. num. 2. Sanchez libro 3. d. 11. numer. 6.

617 Non peccant lethaliter etiam diu denunciations, & consummationem differendo. Quia nulli ob id præcepto contrahunt. Tridentinum enim solum præcipit, ut quando celebratum est matrimonium sine denunciationibus, ex Ordinarij dispensatione, postea ante consummationem præmittantur. Ità Leander tract. 9. d. 7. qu. 71.

618 Huic hæreo, sed primæ sententiæ ad hanc mentem Doctores allicio. Nam si scandalum timeretur, vel esset incontinentiæ periculum, deberent coniuges illico publicationi denunciationum operam dare.

Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

CAPVT XIV.

Circa dispositionem post denunciations gerendam ab iis, qui impedimentum aliquod inesse dignouerint.

DVBIVM CXLIII.

An teneatur impedimentum manifestare ille, cui est sub secreto naturali referatum.

619 SUPPONO contrahentes ex vi denunciationum teneri impedimentum dic-
mens manifestare. Quia aliàs illegitimè coniugium inirent, essetque invalidum. Item est certum, eum, qui impedimentum nouit ex solo auditu, non teneri id manifestare, casu quod non recorderetur, à qua, vel à quibus personis audierit. Quia testes de auditu alieno non deponentes à quibus audierint, nihil probant. Nec qui occultè nouit impedimentum tenetur illud aperire, si probabiliter timeat, aliquod graue damnum, vel scandalum ex denunciatione fore excitandum. Quia nemo obligatur cum humilimodi incommodo fratrem admonere. Scio denique, quando impedimentum est publicum, etiam si ortum sit ex peccato, & infamia inde sequatur contrahere volentibus, qui illud in occulto scit, manifestare debet, si probare possit. Quia nulla adest ratio, quæ à denunciando excuset. Prius tamen laborantem impedimento prius fraternè moneat. Hæc communi omnium consensu expediuntur. Quæsierim autem, nùm teneatur manifestare impedimentum ille, cui sub secreto naturali fuit referatum?

620 Non tenetur. Quia qui sub secreto naturali scit, quasi non scit: & nefas est secretum referare. Sic aliqui apud Palud. in 4. dist. 28. q. 2. ar. 5. nu. 31. & videtur idem implere tenere d. 27. q. 1. ar. 3. casu 9. n. 27. & Gutier. l. 1. q. 99. Canon. c. 11. n. 17. ubi aiunt, consciam impedimenti teneri denunciare, licet detectum sit ei petendo consilium: non tamen adiecto, committi sub secreto. Vnde à contrario sensu videntur sentire, non teneri, quādo sub secreto committeretur.

621 Tenetur planè, quātumvis sub secreto committatur extrā Confessionis sigillum. Quia hic non agitur de punitione, vel damno aliquis; sed de peccato vitando, & de eripiendo denunciatio à morte spiritali sibi imminente: & cum animæ vita omnibus rebus sit preferenda, vincit hæc lex tanquam fortior legē de seruando naturali secreto, famæque prouidenda. Ità Sanch. l. 3. d. 17. nu. 6. ex D. Tho. 2. 2. q. 70. a. 1. ad 2. & Corduba l. 1. q. 9. 41. dub. 2. & allicio Paludanum dist. 28. qu. 2. ar. 5. num. 31.

622 Hoc teneo. Quia secreto commissum manifestanda sunt ubi vergunt in damnum publicum, aut tercię personę imminens infuturū D. Tho. ma cū omnibus teste citato. At hoc secretum est.

K 3 est

est huiusmodi nam si sit impedimentum dirimens, tendit in alterius coniugis bona fide contrahentis praedictum, quod si mala uterque contrahat, in praedictum matrimonij, quod irritum est, & proles, quae erit illegitima, & in utriusque aeternam damnationem permanentis in concubinato. Si vero sit impediens, tendit in Sacramenti irreuerentiam, & damnationem contrahentis cum eo impedimento, & sepe in damnum tertij, cui frangitur fides, ut si impedimentum sit priorum sponsalium.

DVBIUM CXLIV.

An qui nouit occultum impedimentum, quod testibus probare nequit, teneatur, illud manifestare.

623
Non tenetur.

Minimè tenetur. Quia nemo obligatur, illud denunciare, quod probare non potest: ne falsi accusatoris subeat suspicionem. Sic Suppl. Gabri. in 4. dist. 28. q. 2. art. 3. dub. penult. Maior. dist. 21. qu. 2. argum. 3. Nauar. libr. 3. de resusc. c. 1. num. 35. Angel. verb. Confes. 8. nu. 22. Henric. multis citatis lib. 1. c. 18. n. 3.

624
Tenetur plane.

Proculdubio tenetur. Quia tenetur quilibet, saltem Superiore precipiente detegere peccatum inferens tertio damnum, teste D. Thom. 2. 2. qu. 70. a. 1. ad 2. Ex hoc autem, quod impedimentum non detegatur sequitur tertio graue damnum: nam si sit dirimens, manebunt in perpetuo concubitu coniuges, filijque erunt illegitimi: si autem sit impediens, est grauissima Sacramenti iniuria, quod coniugium cum lethali piaculo contra Dei, & Ecclesiae statuta iniuratur. Ita Sanch. l. 3. d. 13. n. 2. Nauar. sum. c. 22. num. 83. Fagund. Laym. Aragon. Lopez, Barbo. Bonac. & alij, quos refert, & sequitur Diana p. 3. tr. 4. res. 2. 11. Ochog. tr. 3. q. 6. n. 2. Coninc. d. 17. dub. 7. Palaus d. 2. pun. 13. §. 6. n. 5. Hurtad. d. 5. diff. 21. num. 75.

625
Hoc probabilium iudico.

Probabiliorem hanc iudico sententiam. Quia haec denunciatio non tendit ad criminis admissi punitionem: sed ad vitandum, ne admittatur: Ergo quamvis denunciatus probare nequeat, nec suum testimonium sufficeret, ad impediendum, tenetur denunciare: nam aperiet Praelato viam, ut diligenter de impedimento inquirat, & curet, contrahentes tum monitionibus, tum terroribus retrahere, ne tacito impedimento matrimonium ineanit. Porro in alijs rebus ideo non tenetur quisquam denunciare, quod probare non potest, quia suum testimonium non sufficit, ut illi malo consulatur: sed in presenti casu hoc non habet locum, cum ad impediendum matrimonij contractum celebrandi sufficit vnus testis, etiam si sit denunciator, ut docet Sanch. l. 1. d. 71.

DVBIUM CXLV.

An si Parochus extra Confessionem scit impedimentum occultum nulli alij cognitum: Teneatur matrimonio assistere, & Ordinario detegere.

626
Tenetur assistere, & non denunciare.

Tenetur quidem matrimonio assistere, & Ordinario non manifestare, quando ad-

moniti contrahentes nolunt à contrahendo desistere. Quia nemo denunciare tenetur, quod probare non potest: nisi non assistit matrimonio, indicat manifestè, se impedimenti alicuius conscius esse. Sic Basil. lib. 5. cap. 34. num. 6.

Tenetur impedimentum manifestare, & non tenetur, imò non potest matrimonio assistere. Quia vnus testis sufficit, regulariter loquendo, ad impediendum matrimonium. Et quia haec denunciatio non fit, ut crimen puniatur, sed ut vitetur. Ita Ochagau. qu. 6. num. 8. Hurtad. d. 5. diff. 21. num. 77. Machad. lib. 4. p. 2. tom. 1. docum. 20. Henric. libr. 1. cap. ult. num. 6. Palaus d. 2. pun. 13. §. 7. num. 3. Coninc. d. 27. dub. 7. num. 65. & 66. Gutier. de matrim. cap. 60. num. 10.

Cum his opinor. Quia ubi opponitur impedimentum, quod sit Parochus, non est ei, de illius veritate discutere, sed tenetur rem ad ordinarium deferre: & esto nullas opponat, tenetur ipse coram Ordinario opponere, sicut quilibet alius teneretur: imò à fortiori, cum ipsi incumbat ex officio impedimenta vestigare, & saluti spirituali omnium suarum consulere: eiusque testimonio sufficienter, & planè probetur impedimentum, ne matrimonium contrahatur. Lege Santium libr. 1. d. 71. numer. 1.

DVBIUM CXLVI.

An si Parochus constat impedimentum occultum, verbi gratia, votum castitatis: sed contrahens asserit, se minime teneri, quia fidei votum: Parochus, ut matrimonio assistat, nec Ordinario impedimentum referet, debeat contrahenti fidem prestare.

Debet fidem prestare asserenti, se fidei vouisse. Quia hic actus pendet ab animo, ea autem, quae ab animo pendunt, & in animo consistunt, partis iuramento probantur. Et quia hic solum agitur de bono conscientiae petentis matrimonium, qui peccabit contrahendo, quando est impedimentum voti simplicis, vel aliud non dirimens, sed valebit matrimonium: Ergo relinquendum est conscientiae ipsius negantis votum, vel dicentis, eo non teneri. Sic Veracruz append. ad specu. super articulo. 15. 1. part. Vega libr. 3. sum. casu 364.

Non debet prestare fidem contrahenti. Quia quamuis Confessarius in foro conscientiae fidem dare debeat: secus tamen est in externo foro, ad quem matrimonium pertinet. Et quia praesumitur animus, se obligandi in voto: ergo neganti hunc animum probandi onus incumbit. Et quia alias praesumeretur delictum mendacij, cuius praesumptio omnino fugienda, c. 1. de reg. iur. in 6. Ita Sanch. l. 3. d. 15. num. 9. citans Andream, Anchar. Syluest. & alios.

Sententiam hanc probabiliorē ducō, sed eam sic temperarim. Si nullo alio pacto cōstet de voto emisso, nisi ex cōfessione volētis contrahere, tūc si votū fateatur, & simul defectum sententiam animi

Se^{ct}. II. Dubia De Consensu Clandest. 115

animi se obligandi, est ei adhibenda fides. Quia est verisimile, in utroque veritatem fateri: si menti enim veller, facilius vtrumque negaret, cum probationes contra ipsum deficerent, nullusque impedimentum opposuisset.

DVBIVM CXLVII.

An Ordinarius ipse, qui solus novis impedimentum, teneatur publice petentibus matrimonium non denegare.

⁶³² Tenetur non denegare. Quia cum ipse sit Index, minimè potest esse testis. Sic Sanchez lib. 3. di. 5. m. 1. Ochag. q. 9. n. 8. Henric. 1. cap. ultim. num. 6. Palas d. 2. punct. 13. §. 7. num. 7.

⁶³³ Tenetur prorsus, denegare matrimonium & impedimentum ad Nuncium, vel ad alium Iudicem deferre legitimum. Quia hoc in casu non gerit Iudicis personam, ut puniat, sed Presulis patris, ut provideat, ne ob impedimentum dirimens ovis in concubinato deperat, vel ob impediens lethaliter delinquat, in iuriâque Sacramento inferatur. Ita Hurtad. d. 5. diff. 21. n. 77. Leand. 17. d. 7. q. 90.

⁶³⁴ Cum his opinor Santij venia, sciens, Ordinarium posse etiam testis officium coram suo superiore posse exercere.

DVBIVM CXLVIII.

An matrimonium celebratum coram Parocho, ac testibus, omissionibus subyiciatur clandestini contractus pœnis.

⁶³⁴ Quando denunciationse iuste differuntur, ut post initum matrimonium fiant, vel omittuntur ex Ordinarij licentia, minimè clandestinum coniugium dicitur circa pœnarum incursum. Quia dum abest culpa, non incurritur pœna illi imposita. Reg. sine culpa 23. de reg. iur. in 6. Tota ergo difficultas est, quando illicitè omittuntur denunciationses. Quæserim itaque, vtrum clandestinum sit dicendum coniugium, pœnisque subiiciatur, quæ coram Parocho & testibus non præmissis denunciationsibus initur?

⁶³⁵ Clandestinam non est, nec pœnis subiecturam. Quia publicè, & in facie Ecclesiæ videtur id matrimonium celebrari, cum Parochus, qui persona publica est, & testes Ecclesiæ ex nomine ad sint. Sic Palas in 4. dist. 28. d. 3. Petr. de Ledes. quas. 45. art. 5. Mol. tom. 1. de inst. 17. d. 176. Hurtad. d. 5. diff. 22. numer. 80. & alij.

⁶³⁶ Clandestinum est quoad pœnas incurrendas matrimonium huiusmodi. Quia non cessat ratio, ob quam Ecclesiæ reputabat, hoc matrimonium esse clandestinū cū verè occultū posset dici, quod tribus tantum est cognitum, nec detegatur impedimenta, si quæ fortè sint, cum publicè non constet, & facile sit, tres impedimenti esse ignaros. Ita Nauar. sum. cap. 22. num. 70. Basil. l. 1. c. 37. Coninch d. 17. dub. 2. Sanchez l. 3. d. 1. n. 7. quindecim citans Doctores.

Eiusdem mentis sum. Quia si Concilium Lateranense (habetur c. fin. de clandest. despons.) lego, video huiusmodi matrimonium clandestinum apertè vocari quoad pœnarum incursum. Postquam enim textus præmiserat, denunciationses ante matrimonium esse gerendas, eo quod Ecclesiæ matrimonia clandestina dereferretur, ait §. si quis. Si quis verò huiusmodi matrimonium clandestinum, seu interdicta inire præsumpserit, & subiicit pœnas. Vbi pòdero illud verbū, huiusmodi clandestinum. Cū enim de matrimonio, cui denunciationses non præmittuntur, egisset, manifestè id matrimonium clandestinum appellat. Tantum autem abest, ut Tridentinum hoc Concilij decretum voluerit corrigere, ut potius ses. 24. cap. 1. præscribat. Sacri Concilij Lateranensis vestigiis inhærendo, præcipit Sancta Synodus, ut ante quam matrimonium contrahatur, ter à proprio Parocho denunciationses fiant. Addo, idem Tridentinum cap. 5. statuisse pœnam contrahentibus coram Parocho, & testibus absque denunciationsibus, nempe ut si in gradibus prohibitis ignoranter matrimonium contractum sit, spe dispensationis careant. Ergo signum est, noluisse pœnas, huius matrimonio antiquitus positas, corrigere.

CAPVT XV.

Circà Benedictiones Nuptiales, vulgò Velationes.

DVBIVM CXLIX.

An sit lethale peccatum, antequam Benedictiones Ecclesiæ recipiantur, matrimonium consummare.

⁶³⁸ LETHALE est. Quia præceptum Euaristi (habetur cap. lethale 23. Aliar. 30. quas. 5. & Ciricij Epist. ad Pomer. c. 4. & Concilij Lugdun. habetur c. Nulli 30. quas. 5.) in re gravi violatur. Sic D. Antonin. part. 3. tit. 1. cap. 16. sum. Confes. apud Perez lib. 5. Ordinarij tit. 1. lib. 1. Lethale est, consummare vice ante benedictiones, non verò deinceps. Quia præceptum solum est de consummatione. Sic Palas in 4. dist. 28. quas. 1. art. 2. num. 10. Guillerm. ab ipso relatus, Rosel. verb. Impedimentum, imped. 1. num. 11. Lethale est, petere ante Ecclesiæ benedictiones, non autem reddere. Quia illud voluntarium est, hoc autem necessarium. Sic Richar. in 4. dist. 28. d. 2. q. 3. ad 3.

⁶³⁹ Lethale non est. Quia Tridentinum ses. 24. statuit: Eadem Sancta Synodus hortatur, coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in Templo suscipiendam in eadem domo non cohabitare. Si autem iudicaret, esse mortale, non hortaretur, sed præciperet. Ita D. Tho. in 4. dist. 28. quas. 1. vni. art. 2. ad 3. Caiet. tom. 1. Opusc. tract. 13. q. 1. Nauar. sum. c. 22. n. 38 & 83. Sanchez l. 3. d. 12. n. 7. viginti duo Doctores citans.

K 4

Hoc